

Otalehväsammal

Taggstjärnmossa
Mnium spinosum

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Otalehväsammal on tummanvihreä lehtisammal, joka muodostaa löyhiä mättäitä. Versot ovat pystyjä, 3–6 cm pitkiä ja niiden varsi on punertava. Lehdet ovat pitkulaisen soikeita ja teräväkärkisiä. Ne ovat kiinnittyneet varrelle harvaan ja niiden koko kasvaa verson yläosaa kohti. Otalehväsammalen, kuten muidenkin *Mnium*-suvun lehväsammalten lehtien reunoissa on parittaisia hampaita. Otalehväsammalen erottaa muista *Mnium*-suvun lehväsammalista verson kärkeä kohden kasvavista lehdistä sekä eräistä mikroskoopilla näkyvistä lehtisolukun tuntomerkeistä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Otalehväsammal kasvaa tavallisesti kalkkialueiden jokien ja purojen varsilla kuusikkoisissa lehtokorvissa ja lehdoissa varjoisella ja ravinteisella maalla ja karikkeella sekä kalkkikallioiden suojaisissa raoissa. Sammal vaatii ravinteisuutta, varjoa ja hieman kosteutta. Suomessa otalehväsammalen esiintyminen on paikoittaista ja painottuu pohjoiseen. Nykyisiä esiintymiä tunnetaan noin 30.

Nykytila ja uhkatekijät

Otalehväsammalle sopivat elinympäristöt ovat vähentyneet metsänhakkuiden, ojitusten ja vesirakentamisen takia. Metsänhakuut ja ojitukset uhkaavat edelleen muuttaa suojaisaa pienilmastoa vaativan otalehväsammalen kasvupaikkoja liian valoisiksi ja kuiviksi. Alle puolet sammalen nykyisistä kasvupaikoista on suojeltu.

Hoitosuositukset

Otalehväsammalen esiintymän ympäristö olisi syytä säilyttää jatkuvasti peitteisenä, jotta kasvupaikan pienilmasto ei muuttuisi liian valoisaksi ja kuivaksi. Esiintymä lähiympäristöineen tulisi myös rajata ojitusten ja muiden kasvupaikkaa kuivattavien toimien ulkopuolelle. Monet otalehväsammalen kasvupaikoista on metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä (purojen välittömät lähiympäristöt, rehevät lehtolaikut, rehevät korvet, jyrkänteet). Suurin osa on myös METSO-ohjelman elinympäristöjä (rehevät suot, lehdot, pienvesien lähimetsät, kalkkikalliot), mutta merkittävä osa sijaitsee METSO-alueen pohjoispuolella.

Lähteet

- Hallingbäck, T. 2000. Faktablad: *Mnium spinosum* – Taggstjärnmossa. Teoksessa: Nitare, J. (toim.). 2000. Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogstyrelsen, Jönköping. S. 90.
- Hallingbäck, T. 2008. *Mnium spinosum* Taggstjärnmossa. Teoksessa: Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Bladmossor: Kompaktmossor – kapmossor. Bryophyta: Anoetangium – Orthodontium. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. S. 429–430.
- Ulvinen, T., Syrjänen, K. & Anttila, S. (toim.) 2002. Suomen Sammalet – levinneisyys, ekologia, uhanalaisuus. Suomen ympäristö 560. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 354 s. Verkkojulkaisuna: <http://hdl.handle.net/10138/40617>